

Školské vzdelávacie programy pre zdravotne znevýhodnených žiakov

Základná škola Jana Amosa Komenského Púchov, zatiaľ neposkytla výchovu a vzdelávanie pre žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia a pre žiakov s nadaním z dôvodu, že neevidovala záujemcov o takúto formu výchovy a vzdelávania.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením

- plnia rovnaké ciele vzdelávania ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiaka so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby učebné výsledky žiaka zodpovedali profilu absolventa príslušného stupňa vzdelávania s prihliadnutím na druh a stupeň postihnutia alebo narušenia žiaka.

Vzdelávacie programy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním v nadväznosti na príslušne štátne vzdelávacie programy predstavujú východisko a záväzný dokument pre vytvorenie školských vzdelávacích programov v školách a školských zariadeniach, kde sú vzdelávaní žiaci so zdravotným znevýhodnením. Tvorba a realizácia školského vzdelávacieho programu si vyžaduje tímovú spoluprácu pedagogických zamestnancov, pričom sa odporúča klásť dôraz na variabilnejšiu organizáciu vyučovania – blokové vyučovanie, individualizáciu vyučovania, zmeny v hodnotení žiakov, priestor pre výber voliteľných predmetov v rámci voliteľných hodín.

Žiak so zdravotným znevýhodnením

Do kategórie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „školský zákon“) patrí:

1. žiak so zdravotným znevýhodnením

a) žiak so zdravotným postihnutím

- žiak s mentálnym postihnutím,
- žiak so sluchovým postihnutím,
- žiak so zrakovým postihnutím,
- žiak s telesným postihnutím,
- žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- žiak s viacnásobným postihnutím,

b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený

c) žiak s vývinovými poruchami

- žiak s poruchou aktivity a pozornosti,
- žiak s vývinovou poruchou učenia,

d) žiak s poruchou správania

- žiak s narušením v oblasti emocionálnej alebo sociálnej.

Žiak s telesným postihnutím

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s telesným postihnutím na primárnom a nižšom strednom

stupni vzdelávania Žiak s TP plní rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia (ZZ) v bežnej základnej škole. To znamená, že vzdelávacie štandardy (obsahový štandard výkonový štandard) pre žiakov s TP sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené druhom a stupňom telesného postihnutia žiaka. To znamená, že žiak s TP môže iba čiastočne plniť jednotlivé výkony vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplniť vôbec v konkrétnom vyučovacom predmete (pri integrácii je to zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka). Výučbu špecifických vyučovacích predmetov má žiak v školskej integrácii uvedenú v individuálnom vzdelávacom programe, ktorý má žiak s TP v školskej integrácii spravidla vypracovaný.

Pri vzdelávaní žiaka s telesným postihnutím je dôležité, aby pedagóg, ktorý žiaka vzdeláva:

- akceptoval problémy žiaka spojené s jeho telesným postihnutím,
- rešpektoval špecifiká osobnosti žiaka s telesným postihnutím,
- dôkladne sa oboznámil s diagnózou a prognózou žiaka s telesným postihnutím,
- zohľadňoval špeciálno-pedagogické potreby žiaka, ktoré vyplývajú z jeho telesného postihnutia,
- rešpektoval správanie a prejavy žiaka spôsobené jeho telesným postihnutím,
- podporoval a primerane usmerňoval sebarealizáciu žiaka,
- povzbudzoval žiaka a vytváral podmienky a príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie,
- oslovoval ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov,
- viedol žiaka k samostatnosti a primeranému sebahodnoteniu,
- kládol na žiaka primerané požiadavky, vyžadoval činnosti, ktoré môže s primeranou individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť
- umiestnil žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- pri práci so žiakom používal vhodné učebné a kompenzačné pomôcky a učil ho s nimi pracovať aj samostatne,
- pravidelne informoval rodičov o činnosti a vzdelávacích výsledkoch žiaka

v prípade školskej integrácie:

- podľa možnosti posadil žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný mu v prípade potreby pomôcť,
- podľa potreby prizval špeciálneho pedagóga, školského logopéda, asistenta učiteľa a iných odborníkov k práci so žiakom,
- prekonzultoval pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese so špeciálnym pedagógom,
- akceptoval a realizoval podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu podľa konkrétnych odborných odporúčaní školského špeciálneho pedagóga, resp. poradenského zariadenia, v starostlivosti ktorého žiak je,

- všetkými prostriedkami pomáhal pri profesionálnej orientácii žiaka a tým prispel k jeho sociálnemu začleneniu, inklúzii,
- zachovával diskretnosť o problémoch žiaka s telesným postihnutím pred inými žiakmi, rodičmi.

Žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou

V zmysle platného Vzdelávacieho programu pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie sú výkony vzdelávacieho štandardu limitované vlastným (t. j. konkrétnym) narušením komunikačnej schopnosti (Vzdelávací program, 2016).

Precízna diagnostika a terapia narušenej komunikačnej schopnosti spadá do kompetencie logopéda. Uvedené základné kritériá a doplňujúce hľadiská hodnotenia však umožňujú efektívne kreovanie pedagogickej charakteristiky žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou.

Cieľ výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je totožný s cieľom výchovy a vzdelávania všeobecne, to platí aj pokiaľ ide výchovné a vzdelávacie metódy. Vzdelávacie štandardy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho alebo nižšieho stredného vzdelávania (Vzdelávací program, 2016). Pokiaľ ide o účel aplikácie výchovných a vzdelávacích metód, techník a prostriedkov, orientovaných na samú existenciu narušenia komunikačnej schopnosti u konkrétneho žiaka, cieľom je, prirodzene, pokiaľ možno odstrániť toto narušenie. Stáva sa však, že u niektorých, napríklad starších žiakov s chronickým narušením komunikačnej schopnosti alebo u žiakov s vážnym postihnutím, ktorí majú symptomatické poruchy reči, je dosiahnutie takéhoto cieľa nereálne a narušená komunikačná schopnosť bude zrejme pretrvávajúť i naďalej. V takýchto prípadoch je našim cieľom aspoň to, aby sme stupeň narušenej komunikačnej schopnosti do maximálne možnej miery zredukovali a súčasne dosiahli, aby takíto žiaci napriek svojej dlhodobo pretrvávajúcej narušenej komunikačnej schopnosti nemali bariéru v komunikovaní.

Pokiaľ ide o personálne zabezpečenie, v rámci transdisciplinárnej starostlivosti o žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je najefektívnejšia kooperácia pedagóg – rodič – logopéd – špeciálny pedagóg.

Žiak s vývinovou poruchou učenia

Vývinové poruchy učenia zaraďuje Medzinárodná klasifikácia chorôb (10. revízia) z medicínskeho hľadiska do kategórie porúch psychického vývinu. Vyplývajú z oneskoreného vývinu funkcií, ktoré úzko súvisia s biologickou zrelosťou centrálného nervového systému. Týmto oneskorením sú v rôznej miere najčastejšie dotknuté jazykové funkcie, zrakové a priestorové schopnosti a motorická koordinácia.

V rámci vývinových porúch učenia sa v pedagogickej praxi stretávame najčastejšie s pojmami **dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia**. Tieto pojmy označujú dysfunkcie, t. j. narušené funkcie, ktoré ovplyvňujú schopnosť učiť sa čítať a samotné čítanie, písanie, uplatňovanie gramatických pravidiel, vytváranie matematických predstáv, používanie matematických operácií.

Uvedené typy vývinových porúch učenia sa vyskytujú častejšie v kombinovanej ako v

izolovanej forme. Častá je aj ich kombinácia s poruchami aktivity a pozornosti, so syndrómom ADHD (porucha aktivity spojená s hyperaktivitou) alebo s ich príznakmi na rôznej úrovni. Ak sa dysfunkčným prejavom jednotlivých žiakov nevenuje dostatočná pozornosť, výrazne negatívne ovplyvnia ich školskú úspešnosť a zvyčajne aj vývin ich osobnosti, keďže i pri intelektu, ktorý majú v norme, dokonca môže byť aj nadpriemerný, nedokážu zvládnuť bežne využívané postupy učenia sa.

Včasná odborná špeciálnopedagogická pomoc, zameraná nielen na pomoc žiakovi s určenou vývinovou poruchou učenia po ukončení diagnostiky, ale aj pomoc, ktorá je zameraná na prekonanie čiastkových deficitov pri nedostatočne rozvinutých funkciách spojených s vývinom reči, jazyka, motoriky, koordinácie a i., je neoceniteľnou prevenciou pred neskoršími ťažkosťami žiaka, ktoré by musel prekonávať pri zvyšovaní nárokov na školské výkony vo vyšších ročníkoch.

Čím skôr sa žiakovi poskytne odborná pomoc, tým budú jej výsledky efektívnejšie. Objektívne posúdenie uvedených príznakov a prejavov sťaženého učenia sa, ako aj ďalších, s ktorými sa možno pri vyučovaní žiakov stretnúť, je úlohou odborných zamestnancov poradenských zariadení.

Školský špeciálny pedagóg, dáva preventívne odbornú pomoc pri prekonaní začiatkových čitateľských alebo iných problémov žiakov a ich odlíšeni od potenciálnych dysfunkcií.

Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia určuje rámcový učebný plán, ktorý je záväzný pre jeho uplatňovanie v špeciálnych triedach pre žiakov s VPU a v triedach škôl pre žiakov s VPU. Vzdelávacím programom pre žiakov s VPU sa riadi tiež vzdelávanie žiakov s VPU vzdelávaných formou školskej integrácie.

Zabezpečovanie plnenia cieľov a obsahu špecifických vyučovacích predmetov žiakom v školskej integrácii sa riadi špecifikami na vytvorenie podmienok pre vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Špecifikácia odporúčaní pre vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia

a) Pre pedagóga žiaka s vývinovou poruchou učenia v bežnej triede základnej školy je dôležité, aby mal na základe diagnostiky a ďalšieho vývinu žiaka (progresu alebo regresu) k dispozícii potrebné odporúčania a postupy k jednotlivým vyučovacím predmetom, k formám overovania jeho vedomostí, jeho hodnoteniu a klasifikácii, vypracované poradenským zariadením.

b) Pre pedagógov v škole so školským špeciálnym pedagógom, ktorý poskytuje žiakovi s vývinovou poruchou učenia odbornú starostlivosť, nie sú z úrovne poradenského zariadenia potrebné detailné podrobnosti v odporúčaníach, mali by však spolupracovať so školským špeciálnym pedagógom, ktorý môže s konkrétnymi stratégiami učenia a vhodnými postupmi overovania vedomostí žiakov konzultovať s učiteľmi osobne.

Žiak s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Podľa MKCH10-SK-2016 sú do skupiny pervazívnych vývinových porúch zahrnuté tieto diagnostické kategórie:

- **Aspergerov syndróm (F84.5)**

Sociálne abnormality nie sú pri Aspergerovom syndróme také výrazné ako pri autizme. Odborníci označujú tento problém termínom „sémantická pragmatická porucha“, čo znamená, že napriek normálnej či dobrej expresívnej jazykovej zručnosti, žiak zlyháva v praktickej komunikácii každodenného života.

Diagnostické kritériá pre Aspergerov syndróm podľa MKCH-10, WO 1993:

1. Neprítomnosť klinicky významného celkového oneskorenia hovoreného alebo receptívneho jazyka alebo kognitívneho vývinu. Pre definitívne určenie diagnózy sa musí potvrdiť, že dieťa využívalo jednotlivé slová okolo veku 2 rokov alebo skôr. Schopnosť si sám pomôcť, adaptačné chovanie a záujem o okolie v priebehu prvých troch rokov by mali byť na úrovni normálneho rozumového vývinu. Avšak motorika môže byť oneskorená a je tu obvyklá pohybová nemotornosť. Bežné sú ojedinelé špeciálne zručnosti týkajúce sa často abnormálnych záujmov, ale pre diagnózu sa nevyžadujú.

2. Prítomnosť kvalitatívneho narušenia vzájomnej sociálnej interakcie. Kvalitatívne abnormality v recipročnej sociálnej interakcii sa prejavujú najmenej v dvoch zo štyroch nasledujúcich oblastí:

- neschopnosť primerane využívať pohľad z očí do očí, výraz tváre, postoj tela a gestikulácia k sociálnej interakcii,
- neschopnosť rozvíjať vzťahy s vrstovníkmi, ktoré sa týkajú vzájomného zdieľania záujmov, aktivít a emócií,
- nedostatok sociálne emočnej reciprocity, čo sa prejavuje narušenou alebo deviantnou reakciou na emócie iných ľudí, nedostatočné prispôbovanie správania sociálnemu kontextu, slabá integrácia sociálneho, emočného a komunikatívneho správania,
- chýba spontánna snaha o zábavu alebo aktivity s inými ľuďmi.

3. U jedinca sa vyskytujú neobvykle intenzívne, vymedzené záujmy alebo obmedzené, opakujúce sa stereotypné vzorce správania, záujmov a aktivít.

4. Poruchu nemôžeme priradiť k žiadnym iným typom pervazívnych vývinových porúch: simplexnej schizofrénii (F20, 6), obsedantno-kompulzívnej poruche (F42), i iným.

Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami na nižšom strednom stupni vzdelávania

Výchova a vzdelávanie žiakov s AU alebo PVP bez MP sa uskutočňuje podľa individuálnych vzdelávacích programov, ktoré vypracuje triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom.

Špecifická výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia nižšom strednom stupni vzdelávania

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia plnia porovnateľné ciele výchovy a vzdelávania, ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia na nižšom sekundárnom stupni vzdelania školy.

Vzdelávacie štandardy sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené konkrétnou diagnostickou kategóriou pervazívnej vývinovej poruchy a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie, v konkrétnom vyučovacom predmete je zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. V školskej integrácii sa žiak vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, ktorú navštevuje.

Integrácia žiaka s AU alebo PVP bez MP je postupný proces, kde na každom stupni vzdelávania je nutná podpora pedagóga, prostredia a rodiny. Tá sa postupne zmiernuje a modifikuje podľa toho, aké výsledky žiak dosahuje, ako sa menia jeho potreby. Pri rozhodovaní je potrebné zobrať do úvahy dva základné ciele: akademický a sociálny.

Akademický cieľ sa týka zabezpečenia takého vzdelávania žiaka, ktoré bude jeho kognitívny potenciál maximálne stimulovať.

Sociálny cieľ sa týka sprostredkovania možnosti začleniť sa do skupiny vrstovníkov, naučiť sa hrať tak, ako sa hrajú jeho vrstovníci, a nadobudnúť schopnosť ako fungovať v skupinových situáciách. Pre žiaka s AU alebo PVP bez MP má zmysel najmä sociálna integrácia.

Žiak s poruchou aktivity a pozornosti

V zmysle § 94 ods. 2 písm. j) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) sa pri výchove o vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti. Vzdelávací program pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je súčasťou všeobecne platných štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania.

Poruchu aktivity a pozornosti definujeme ako skupinu porúch správania, so začiatočnými prejavmi pred siedmym rokom veku života dieťaťa. Je to kombinácia hyperaktivity, poruchy pozornosti a neschopnosti sa primerane dlhší čas sústrediť na danú úlohu, pričom je toto správanie typické pre všetky situácie a je relatívne trvalé. Pri nevhodnom, najmä dlhodobejšom výchovnom prístupe, sa môžu sekundárne vyvinúť až asociálne formy správania. Ako pridružená porucha sa môžu vyskytnúť aj špecifické poruchy učenia.

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchou aktivity a pozornosti

Základom pre špecifický postup pri vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je vytvorenie pozitívneho vzťahu medzi učiteľom a žiakom. Vzdelávanie žiaka s poruchou aktivity a pozornosti si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, logopéda podľa potreby. Špecifiká vzdelávania je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

1. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov s poruchou aktivity a pozornosti.
2. Žiak s poruchou aktivity a pozornosti, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

3. Voliteľné hodiny je možné využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.
4. V prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom s poruchou aktivity a pozornosti školský špeciálny pedagóg alebo liečebný pedagóg a to individuálne alebo v skupinkách, podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka. Obsah, formy a postup svojej činnosti konzultuje s príslušným učiteľom.
5. Školský špeciálny pedagóg v rámci vyučovania pracuje individuálne so žiakom, resp. so skupinkou vybraných žiakov s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie.
6. Pri vyučovaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti môže učiteľ stanoviť dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy.
7. Žiakovi s poruchou aktivity a pozornosti nemožno znížiť známku pri hodnotení učebných výsledkov alebo správania, pokiaľ sú nedostatočné učebné výsledky alebo nevhodné prejavy správania dôsledkom stanovenej diagnózy. K hodnoteniu a klasifikácii správania žiaka s diagnostikovanou poruchou aktivity a pozornosti zníženou známkou zo správania možno pristúpiť len po odbornom posúdení a odporúčení tohto postupu príslušným poradenským zariadením a to na základe takých prejavov správania žiaka, ktoré sú závažným porušením školského poriadku, ako napr. neospravedlnené hodiny, fyzické ublíženie iným osobám a pod.
8. Pri hodnotení učebných výsledkov aj správania sa kladie dôraz na motivačnú zložku hodnotenia.

Individuálny vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny vzdelávací program obsahuje

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno- vzdelávací proces,
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok,
- v prípade potreby charakteristiku pomoci asistenta učiteľa,
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných podľa potreby, na základe odporúčania školského poradenského zariadenia.
- Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Žiak s poruchou správania

V zmysle §94 ods.2 písm. l) zákona č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z.z.) sa pri výchove o vzdelávaní žiakov s poruchami správania postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchami správania. Vzdelávací program pre žiakov s poruchami správania je súčasťou všeobecne platných štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania..

Pod poruchami správania rozumieme skupinu porúch premietajúcich sa najmä do sociálnych vzťahov jednotlivca a spoločnosti, kde dochádza opakovane a trvalo k aktívnemu a závažnému porušovaniu spoločensky akceptovaných morálnych alebo aj právnych noriem, pričom jedinec ešte nie je alebo v plnom rozsahu nie je právne zodpovedný. Vznik a vývin porúch správania je komplexne podmienený mnohými faktormi, u väčšiny prípadov majú primárny význam činitele sociálneho charakteru. V prípade, že je porucha správania kombinovaná s poruchou aktivity a pozornosti, ide o poruchu správania hyperkinetickú (MKCH – 10).

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchou správania

Vzdelávanie žiaka s poruchou správania si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, lekára a ďalších odborníkov podľa potreby. Špecifiká vzdelávania je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

- všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov s poruchami správania,
- žiak s poruchami správania, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- voliteľné hodiny je možné využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka,
- v prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom s poruchami správania individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka. Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom,
- školský špeciálny pedagóg môže v rámci vyučovania pracovať individuálne so žiakom, resp. so skupinkou vybraných žiakov s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie,
- vo vyučovaní žiakov s poruchami správania si učiteľ môže stanoviť dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc psychický stav, správanie a potreby žiaka, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy,
- vo vyučovaní žiakov s poruchami správania, u ktorých sa predpokladá, že po ukončení vzdelávania na základnej škole budú pokračovať vo vzdelávaní na stredných odborných školách, sa na 2.stupni základnej školy odporúča vo všetkých ročníkoch vyučovať predmety zo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce.

Individuálny vzdelávací program obsahuje

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací

proces,

- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok, zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa a iných odborníkov podľa potreby.

Individuálny vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, liečebným pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými zamestnancami podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka.

Úpravy vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Žiak chorý alebo zdravotne oslabený

Chorého žiaka môžeme definovať ako jednotlivca v štádiu akútnej, chronickej či nevyliciteľnej choroby. Pritom choroba sa definuje ako prevaha patologických faktorov v organizme.

Zdravotné oslabenie žiaka sa prejavuje najmä zníženou odolnosťou voči chorobám, zníženou telesnou výkonnosťou, väčšou unaviteľnosťou.

Žiak chorý a zdravotne oslabený, ak to jeho zdravotný stav vyžaduje, sa môže vzdelávať v triede základnej školy spolu s inými žiakmi v školskej integrácii/individuálnom začlenení.

Pri vzdelávaní žiaka chorého alebo zdravotne oslabeného je dôležité, bez ohľadu kde sa vzdeláva, aby:

1) pedagógovia, ktorí žiaka vzdelávajú:

- sa dôkladne oboznámili s diagnózou a prognózou žiaka,
- boli poučení o príznakoch ochorenia alebo zdravotného oslabenia, spôsoboch liečby, o situáciách, ktoré by mohli nastať počas jeho výchovy a vzdelávania (napr. záchvat a iné) i o pomoci, ktorú by žiak mohol potrebovať,
- akceptovali problémy žiaka spojené s jeho chorobou alebo zdravotným oslabením a rešpektovali špecifiká jeho osobnosti,
- zohľadňovali špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka, ktoré vyplývajú z jeho choroby alebo zdravotného oslabenia,
- rešpektovali správanie a prejavy žiaka spôsobené jeho chorobou alebo zdravotným oslabením,
- podporovali a primerane usmerňovali sebarealizáciu žiaka,
- povzbudzovali žiaka a vytvárali podmienky a príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie,

- viedli žiaka k samostatnosti a primeranému sebahodnoteniu,
- kládli na žiaka primerané požiadavky, vyžadovali činnosti, ktoré môže s primeranou individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť,
- umiestnili žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- podľa možnosti posadili žiaka k takému spolužiakovi, ktorý bude schopný a ochotný mu v prípade potreby pomôcť,
- pri práci so žiakom používali vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom),
- akceptovali a realizovali podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu podľa konkrétnych odborných odporúčaní (predovšetkým lekára a iných zainteresovaných odborníkov),
- pravidelne informovali zákonných zástupcov o činnosti a vzdelávacích výsledkoch žiaka,

2) v prípade školskej integrácie:

- podľa potreby prizvali špeciálneho pedagóga (školského logopéda, asistenta učiteľa) k práci so žiakom,
- prekonzultovali pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese so špeciálnym pedagógom,
- všetkými prostriedkami pomáhali pri profesionálnej orientácii žiaka, a tým prispeli k jeho sociálnemu začleneniu, inklúzii,
- zachovávali diskretnosť o problémoch chorého alebo zdravotne oslabeného žiaka pred inými žiakmi, rodičmi a pod.

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov chorých a zdravotne oslabených

- plní rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci základnej školy na nižšom stupni stredného vzdelávania bez zdravotného znevýhodnenia,
- má rovnaké vyučovacie predmety ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia,
- vzdelávacie štandardy (obsahový a výkonový štandard) sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia – plnenie výkonového štandardu, ktorý určuje obsah učiva osvojiteľný všetkými žiakmi, je ovplyvnené zdravotným stavom, aktuálnou liečbou a momentálnymi schopnosťami chorého a zdravotne oslabeného žiaka

Škola spolupracuje pri zabezpečení žiakov so ŠVVP s Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Púchov, Súkromne centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Púchov, Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva Help-dys.

Žiakom so ŠVVP zabezpečuje odborné poradenstvo špeciálny pedagóg a výchovný poradca školy. Odborná príprava pedagogických pracovníkov školy sa zabezpečuje prostredníctvom vzdelávacích programov a seminárov poskytovaných zariadeniami, prípadne inými inštitúciami.

Pri zabezpečovaní výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením škola sústavne komunikuje a spolupracuje s rodičmi žiakov. Rodičia majú možnosť využiť tiež konzultačné hodiny pedagogických zamestnancov školy podieľajúcich sa na výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP. Postup pri výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP upravuje osobitný predpis školy.